

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

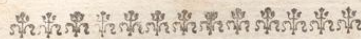
Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

3. De personis, quæ ad decimas obligantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

præditi suis Ecclesiæ decimas penderent. At si dubitetur, num ius decimarum ad Ecclesiasticos, an vero ad laicos pertineat, siue utrum decimæ spirituales manserint, an verò à spirituali titulo abstractæ, & laici in perpetuum collatæ fuerint, pro Ecclesiâ præsumendum. Quia quod mutatio, siue alienatio talis acciderit, est factum & odiosum Ecclesiæ, quod non præsumi sed ostendi debet. Laym. l. 4. tit. 6. c. 1. n. 5.

CAPVT II.

Quonam iure Decima Ministris Ecclesiæ solvantur?

7 Decimæ materialiter, & secundum substantiam spectatæ quatenus sunt necessaria cessarium Ministrorum Ecclesiæ stipendium, de iure naturæ à iure naturali ac diuino descendunt. Quia naturali & di. lex naturalis iustitiæ dicitur, & Deus iubet, ut laborantibus, & spiritualia Ecclesiæ ministrantibus necessaria vitæ sustentatio, considerata personarum qualitate, præbeantur. Mat. 10. Digimus enim ait Dominus operari in cibo suo. D. Tho. 2. 2. q. 18. Nauar. de redditib. Eccles. q. 1. n. 58. Gutier. l. 2. q. Canon c. 11. n. 9. & omnes.

Decimæ secundum determinationem, seu aliquotam ex iure positio eoque diuino le-
8 Formaliter vero sunt de iure Ecclesiastico non de iure naturali aut diuino. Mosaiæ tempore Sacerdotibus, ac Levitis debebantur: sed ea abolita, in nouo Testamento non solum Ecclesiastica lex, verum antiquissima pariter & æquissima ad decimarum obligat præstationem. Porro in noua lege huiusmodi decimarum præstatio non est iuris diuini nec naturalis, sed solus Ecclesiastici. Non naturalis iuris, quia lex & ratio naturalis, supposita etiam fide diuina, plus non exigit, quam ut spiritualia officia ministrantibus sufficiens ac congrua sustentatio præbeatur. Quare ante Moysen legem nulla exabat lex decimarum & credibile est. Abrahamum Gen. 14. non ex obligatione, sed spontanea deuotione erga Deum, & erga Sacerdotalem dignitatem reuerentia Melchisedech decimas obtulisse. Quod vero ex vi legis Mosaiæ dudum abolitæ Christiani non obligentur ad decimas soluendas, est certum: si cut & illud, quod obligatio soluendi decimas, nec ex diuino legis Euangelicæ præcepto proficiatur, siquidem Christus Dominus supra leges naturæ alias non præscripsit, nisi quæ sunt fidei; & circa substantiales ritus Sacramentorum, & Sacrificij, reliqua vero Ecclesiæ disponenda reliquit. Restat igitur, ut Ecclesiastica solum lege decimæ debeantur, eaque antiquissima, & Apostolica ad hæc usque tempora cum Christiani populi approbatione deriuata. D. Tho. Alenf. Antonin. & alij quos citat, ac sequitur Laym. l. 4. tit. 6. c. 2. n. 2. Henric. quodl. 4. qu. 28. Abul. ad cap. 23. Mat. Adrian. quodl. 5. a. 1. Sotus l. 9. de iust. q. 1. art. 1. concl. 3. Lessi. l. 2. c. 29. dub. 1. Valent. tom. 3. d. 6. q. 1. pun. 1. & ex Canonistis plures, apud Layman. ubi supra.

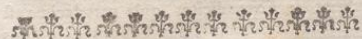
9 Postquam Ecclesiastica lex de decimis iusta

ratione lata, & populi approbatione confirmata est, contra iustitiam peccat, & quodammodo contra Deum sacrilegus est, qui eas obus præstare defraudat. Quia decimæ tanquam iustum stipendium sunt.

pendium Ecclesiastico præcepto Cericis deputatæ sunt ratione spiritualium officiorum, quæ pro fidelium salute Deo exhibent. Quare decimarum solutio non tantum iustitiæ est actus, sed etiam ad Deum cultum pertinet; quia Deo in Ministris suis sunt consecratæ; unde consequenter earum defraudatio non tantum iniuriam aduersus homines continet, sed quodammodo etiam aduersus Deum. Innocent. cap. tua de de. im. Trident. sess. 25. c. 11. D. August. ser. 219. Ioan. Molan. orat. quæ est de decimis deferendis?

Aduersus quemlibet etiam alium decimarum possitorem utilis earum vindictio Ecclesiæ, seu Parocho quasi domino competit. cap. Pastoralis de decimis. ibi: Fructus alienari non possunt, nisi cum onere decimarum, haud dubie reali siue ipsi fructibus inherente, sicut apertius dicitur in cap. Cum non sit eodem rit. & notauit Glof. ad cap. In a. quibus, de decim. Abbas hic, n. 6. Abul. ad c. 29. Mat. q. 158. Syluest. v. Decima, q. 7. dicto 4. §. 1. Suar. l. 1. c. 36. n. 12. post D. Thomam q. 87. a. 2. ad 4. Clemens l. de decim. consulendus?

Etiam aduersus iniustum destructorem fructuum tum solo herentium, tum separatorum actio ab Ecclesiâ potest contineri. Innocent. & Abbas ad cap. Commissum, e. decim. Si autem rogitur, quæ actione Ecclesiâ seu Parochus decimas petere possit? Respondeo, Conditione ex lege siue canone, non tantum si decimæ extantes sint, sed etiam si consumptæ, & destructæ, vel alienatæ sine causa, eaque iusta, argum. leg. vnicæ, ff. de condi. 4. ex lege si obligatio lege noua introducta sit, nec tantum eadem lege, quo genere actionis experiamur, ex lege agendum est. Ex communi docet id Abbas ad cap. Commissum, n. 4. de decim. Ibidem Henric. Canif. in 3.

CAPVT III.

De personis, quæ ad decimas obligantur.

D Vobis modis persona potest ad præstatio decimas obligari. Primo per se, ut obligatio ex conditione, seu subiectione eius decimarum in spiritualibus proficiatur: & exinde in hiis personis, seu fructus rei deriuatur. Secundò per nalem accidens tantum; quia persona alioquin le non obligata possidet rem fructiferam, aut eius fructus percipit, quibus decimarum onus incumbit. Prior illa obligatio onus siue debitum personale, posterior reale potest appellari. Laym. libr. 4. tract. 6. caput. 3. n. 1.

Omnes & solæ illæ personæ, quæ in spiritualibus subditæ à manu Sacerdotis Sacramenta suscipere debent ad decimarum præstationem per se ac proprie personali debito obligantur. Quia

Secl. I. De Rrecept. V. Recep. Sentent. 135

Quia decimæ datur tanquā stipendiū pro spiri-
tuali cura, ac ministerio, quod fidelibus exhibe-
tur. Colligitur ex *Ex transmissa*, ex c. *Ad Apo-*
stolica de decimis. D. Tho. 2. q. 87. a. 1. ad 4. Unde
Iudei, & alii non baptizati personæ per
se ac propriè personali debito ad deci-
mas non possunt obligari. *Glos. cap. De terris*,
de Iudeis niti: *Ratione prædiorum solvere debent*
decimas, & non ratione personarum, quia non sunt
de corpore Ecclesiæ quare nec Ecclesiastici le-
gibus constringuntur. *Sotus l. 9. de iust. qu. 4. a.*
4. Suarez. c. 16. n. 5.

Summus Pontifex per se, seu ex vi personæ
non tenetur ad decimas obligari. Quia per-
sona per se non obligatur ad præstandas deci-
mas nisi ordinario Pastori suo, cui in spiri-
tuali subiectione Papa vero talis in terris Pasto-
rem habere non potest. *Abul. ad cap. 23. Mat.*
 Suarez. c. 17. n. 8.

Licet Episcopi, ac Parochi per se, ac debito
personali obligari ad decimas solvendas non
possunt. Quia neque ex iure Ecclesiastico, neque ex
consuetudine talis obligatio potest ostendi. Pos-
sunt tamen à Potestate summo per absolutam eius
potestatem obligari. Quia in Episcopis, ac Pa-
rochis est subiectio erga superiorem Pa-
storem suum, propter quam lege, aut præcepto
Pontificis ad decimas solvendas possunt ad-
stringi. Ipsi tamen Episcopi Parochis, aliisque
inferioribus Sacerdotibus nequeunt decimas
similiter exactioes in re communi non concessas
imponere, ut constat ex *cap. consuetudine*, c.
Nulli Episcoporum, & ex aliis iuribus in *causa 16.*
q. 1. D. Tho. Sotus, Suarez quos refert, ac se-
quitur Laym. l. 4. r. 6. c. 3. m. 1. Lessi. l. 2. cap. 29.
nom. 28.

Clerici vero non Curati communi iure spe-
ctato, ex lucris ac redditibus suis temporali ti-
tulo acquisitis, per se & personali debito obli-
gantur ad præstandas decimas. Sacerdoti Pa-
rochiali à quo Sacramenta percipere debent.
cap. 2. de decimis. ibi: *Illi profecto Clerici, qui à*
Clericis spiritualium ministeriorum labores acci-
piunt, decimas eis debent. Quæ doctrina licet
hodie nullum vsum habeat in decimis merè
personalibus: quippe quas nec laici, multo mi-
nus Clerici pendere solent: locum tamen ha-
bet in terris nonalibus, quas si excolat Cleri-
cus, cum ante nullum fructum aut modicum
afferrent, ad decimas Parocho suo ex illis sol-
vendas obligari incipit, non per accidens ra-
tione rei, siue terræ: sed per se, & propriæ per-
sonæ ratione. *Canonistæ communiter*. D. Tho. 2.
q. 87. a. 4. Rebus. tr. de decimis. qu. 5. Couar. l. 1.
resol. cap. 7. n. 8. Suarez. c. 10. 1. de Relig. l. 1. c. 17. m. 21.

Religiosi, sicuti & alie personæ Ecclesiasticæ
per se, & personali debito, ad decimarum præ-
stationem tenentur: Parochiali Ecclesiæ, spectato
iure communi antiquo, & exclusis privilegiis,
ac consuetudine. Quia huiusmodi etiam perso-
næ sunt Parochiis subiectæ, nisi privilegio, aut
consuetudine eximantur. *cap. ex multiplici. cap.*
Commission. cap. ex parte de decimis.

Profecto Regulares omnes in communi vi-
uentes privilegia varia exemptionis in cor-
pore iuris contenta à summis Pontificibus ac-
cepere. Paschalis II. c. *Decimas* 16. q. 1. dedit, ut
de laboribus, seu nutrimentis suis propriis,
adeoque etiam de prædiis, quæ ipsi propriis ma-
nibus, vel sumptibus pro vite sue sustentatio-
Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II,

ne colunt, decimas solvere non cogantur. sicuti
cap. *Ex parte, i. de decimis* explicatur. Sed pri-
uilegium hoc tam amplè Religiosis concessum
renocatum fuit ab Adriano IV. & successore
eius Alexandro III. in *cap. Ex parte, 1. atq; ad*
solos Cistercienses, Templarios, & Hospitala-
rios restrictum. Postea verò Innocentius III. in
in Concilio Lateranensi c. *penult. de decimis*, etiam
his ipsi Religiosis privilegium limitavit, ut solū
se extenderet ad terras ante Conciliū Latera-
nense acquisitas: de aliis autè postea acquirē-
dis decimas solvere deberent Ecclesiis, quibus
antea ratione prædiorum soluebantur: manente
nihilominus in pristino vigore privilegio ab
Adriano IV. Alexandro III. omnibus Religio-
sis in communi viventibus concessio in *cap. Ex*
parte, 1. de novatibus suis, quæ propriis manibus,
vel sumptibus excolunt, & de nutrimentis ani-
maliū suorum, & de hortis suis decimas non
persolvant. Quod ipsum simili ratione indultū
est Leprosis in *cap. 2. de Ecclesiasticis*. si in
communi viuentes propriam Ecclesiā cum
cimiterio, propriumque Presbyterum habere
permittantur. Ex quibus intelligitur hodierno
quo vivitur, contrariam regulam statuatam
esse, scilicet Religiosos vtriusque sexus per se
ac debito personali non obligari ad decimarū
solutionem. Cuius privilegii utilitas nō tā in eo
consistit, quod Religiosi nō teneantur ad decimas
personales proprii laboris ex lucris: siquidem
huiusmodi decimas propter delictum nec
laci quidem solvere coguntur: quæ antequā
ad ipsos pervenirent, nullos, aut exiguos fructus
afferrebant, adeoque vel nullis, vel modicis
decimis Ecclesiæ Parochiali pendendis erant
obnoxii, si postea eas propria manu, vel sum-
pto excolant, à decimarum præstatione sint
immanes. *Glos. recepta ad cap. Quid per novale*
v. de verb. significis, & ad cap. Commissum, verb.
paucis, de decimis. *Abulens. ad cap. 23. Mat. qu.*
19. 4. & alij communiter.

Ad decimas autem præstandas ex debito
reali, id est, orto ex re decimis obligata, antequā
ad alterius possessionem deveniret, omnes om-
nino cuiuscūq; ordinis, status religionis, ac di-
gnitatis personæ, etiam ipse summus Pontifex,
Episcopi, ac Regulares obligantur, nisi vel præ-
scripta consuetudine, vel Potestatis dispensatione,
aut privilegio eximantur. Quia postquā Duce-
ceses Parochias diuisæ fuere, prædia parochia-
norum intra quālibet Parochiam sita obligatio-
nē acquisierunt decimæ partis fructuum ex iis
Ecclesiæ parochiali inferendæ, eamque obligatio-
nē secū ad quēlibet possessorem deferunt: *trā-*
sit enim res cū onere suo. D. Tho. 2. q. 87. a. 4.
& *DD. ad c. De terris de decimis, & ad c. Quan-*
to, vbi Abbas n. 4. de Iudeis. *Suar. c. 10. 1. de Relig.*
l. 1. c. 17. m. 10. Laym. l. 4. r. 6. c. 3. m. 5.

Qui communi ac tolerabili paupertate la-
borant, habentes tamen ea, quæ ad se suosque
alendos absolute, etiam decimis persolutis, sūt
necessaria, decimarum obligatione perinde
ac alij haud dubiè tenentur. Quia licet deci-
mæ & alij Ecclesiastici redditus, si superflui
sint, ad pauperum, vel alium pium vsum de-
beant erogari: hæc tamen dispensatio ip-
sis Clericis est commissa, neque particu-
lares pauperes speciale aliquod ius habent: sed
ipsi in primis debent suæ obligationi ac debi-
to satisfacere. D. Tho. 2. q. 87. art. 4. *Ab-*
bas

19
Ad deci-
mas ex rea-
li obligatio-
ne omnes
cuiuscūque
conditionis
obligantur.

20
Etiam pau-
peres qui
tolerabili
laborant
inopia.

SCOBAR
of Mor.
VI. VII.
IV

bas cap. Cum omnes, nu. 4. de decim. Rebus. qu. 5. num. 14.

²¹ *Qui graui* Qui vero graui paupertate premuntur, ita paupertate ut solutis decimis, non habeant necessaria ad premuntur. se, suosque alendos, à solutione, vel potius dilacione decimarum, donec ad meliorem fortunam deueniant, excusantur Quia vniuersim solutio debiri ex titulo iusto contracti, potest ob graue necessitatem seu debitoris inopiam differri. Et quia in debito decimarum credibile non est, piam Ecclesiam velle, ut tanto rigore à fidelibus exigantur: & cū Parochi ipsi obligati sint, ad subueniendum Parochianis tanta pressis inopia, non possunt ipsi iniquo animo ferre, si parochiani ante retineant, quod eis tribuendum, aut concedendum esset. Id vero discrimen est inter inopiam grauem, & extremā, quod qui extremam patitur, obligatione omnino liberatur: qui autem graui tantū afficitur, non simpliciter est ab obligatione h. c. immunis, sed donec factus opulentiior fuerit. Suar. to. 1. de Relig. l. 16. n. 16. Laym. l. 4. r. 6. c. 3. n. 6. & alij.

²² *Monuerim* Monuerim, in Clementina Cupientes, §. 1. de Pen. M. can. penas inferri ipso facto Religiosis Ordinibus Mendicantium (quia ipsi decimas nullas percipere solent) si homines à decimarum solutione retrahant.

CAPVT IV.

De iis quibus Decimæ sunt soluendæ.

²³ *Decimæ* Decimæ personales, spectato iure cōmuni, (nā consuetudine vbique fere sūt abrogatæ) præstari debent propriæ Ecclesiæ parochiali, ad quam quisque fidelium pertinet, ut in ea officia diuina audire, & Sacramenta percipere teneatur. Quia id habetur cap. Ad Apo. l. 1. de decim. iuncto ver. personales, & cap. vltim. de Parochiis. Glof. & Abbas ibi, num. 5.

²⁴ *Decimæ prædiales* Decimæ prædiales, spectato communi iure, vel saltē Ecclesiarū recepta cōsuetudine, soluendæ sunt Ecclesiæ parochiali, intra cuius terminos prædia sunt sita. Quia cū crescente fidelium multitudine, ad confusionem vitandam, necesse esset, Parochias diuidere, oportuit etiam fines singulis, ac terminos suos terrarum designare, in quibus pro Parochi, & Cooperatorū eius sustentatione certi decimarū redditus prouenirent, sicut colligitur ex cap. Licet, 16. q. 3. & ex cap. Super eo, de Parochiis. & ex Tridentino sess. 4. c. 9. & sess. 24. cap. 13. Glof. ad cap. vlt. v. prædiorum. & alij communiter.

²⁵ *Parochi ad* Vnde Parochi communi iure aduersus quēlibet possessorē iuris decimandi intentionē fundatā habent, etiam contra Episcopum, ut aliter probare non teneantur ad se pertinere. Idque asserendū est de quibuscumque prouentibus, adeo, ut si Capella sit infra Parochiam, obligationes ibi factæ non capellæ, sed Parochiæ cedere debeant, nisi eæ ad Ministri sustentationē, vel capellæ fabricam Episcopi auctoritate sint deputatæ, iuxta cap. Ad audientiam 1. de Ecclesi. adif. Rebus. de decim. q. 7. a. 4. Canif. c. 8. n. 2. argum. ex c. In Sacris Canonibus, causa 16. q. 1. & cap. A nobis, de decim. & c. vlt. de Parochiis. Abbas ad c. Pastoralis, n. 2. de iis, quæ sūt à Prelatis. Laym. l. 4. r. 6. c. 4. n. 2.

tionē, vel capellæ fabricam Episcopi auctoritate sint deputatæ, iuxta cap. Ad audientiam 1. de Ecclesi. adif. Rebus. de decim. q. 7. a. 4. Canif. c. 8. n. 2. argum. ex c. In Sacris Canonibus, causa 16. q. 1. & cap. A nobis, de decim. & c. vlt. de Parochiis. Abbas ad c. Pastoralis, n. 2. de iis, quæ sūt à Prelatis. Laym. l. 4. r. 6. c. 4. n. 2.

²⁶ *Quod si requiras* Quod si requiras, nū decimæ tū personales tum prædiales Ecclesiæ baptismali, an parochiali communi iure debeantur? respondeo, de personalibus dubiū esse non posse, quin parochiali debeantur Ecclesiæ, in qua Sacramēta suscipi, & officia diuina ab adultis debent auditari, etsi alia sit Ecclesiæ baptismalis ad quam tanquam matricē, aut primariam Baptizandi deferri debeant. Idem quoque sentiendum est de decimis prædialibus, nempe inferendas esse Parochiali Ecclesiæ, si ea proprias, & à matrice Ecclesiā distinctos limites habeat. Colligitur ex c. Ad Apostolicam, & ex c. Cum continetur. Abbas ibi, n. 18. Suar. to. 1. de Relig. l. 1. c. 24. n. 4. & alij.

²⁷ *Decimæ mixtæ* Decimæ autem mixtæ, quæ ex fructibus & fœtu pecorum penduntur, ubi eæ in vfu sunt, debentur Ecclesiæ parochiali, intra cuius terminos pecora pascuntur, ita ut si diuersis annis temporibus in diuersis Parochiis alantur, decimæ inter Parochias secundum temporis proportionē sint diuidendæ, nisi aliud consuetudo obtineat. Quia id iura diuina ponunt, cap. Ad Apostolicam, ver. personales, de decim. c. Commissum, de decim. D. Tho. q. 87. a. 3. ad 2. Alen. p. 2. q. 5. memb. 4. Alen. ad c. 13. Mat. quæst. 197. Rebus. q. 6. n. 25. Suar. to. 1. de Relig. l. 1. c. 24. n. 8. Nauar. consil. 1. de decimis, edit. 2.

²⁸ *Quarta pars decimarum* Spectato communi iure, quarta pars decimarum parochialium soluenda est Episcopo ordinario. Quia ita habetur in cap. Conquerente, de officio ordinari, & in c. De quarta, de præscript. Profecto postea quam ob fidelium multitudinem Dioceses amplificatæ, atque inter eas Parochiæ diuisæ sunt, tūc decimæ prædiorum singulis Parochiis, siue Ecclesiarum curatoribus iure proprio fuere assignatæ, reseruatæ tamen Episcopo tanquam superiori ordinario fidelium Pastori certa portione, videlicet quarta, quæ ad ipsius decentem sustentationē necessaria videbatur. At cum pluribus locis Episcopi ex propriis foundationibus, aliisque titulis sufficienter sustentationem habeat, ideo quarta decimationis pluribus Diocesisbus venit omnino in desuetudinem. Hostiens. ad c. Dudum, de decim. Abbas ad cap. Cum contingat, num. 7. & ad cap. Quarta, nu. 1. Canif. cap. 12. Suar. tom. 1. de Relig. libr. 1. cap. 18. num. 9.

²⁹ *Certi casus* Certi tamen sunt casus, in quibus adhuc hodie integræ decimæ ad Episcopum pertinent. Quorum primus indubitatus est, si ipsemet sit immediatus curatus suæ Cathedralis Ecclesiæ, vel alterius parochialis, quam saltem per Vicariū administrat. Deinde si prædicta intra suam Diocesim nullæ Parochiæ sint assignatæ, eorū decimæ Episcopalem mensam spectant, iuxta cap. Quoniam, de decim. Tertio denique si adhuc hodie aliqua Diocesis in Parochias diuisa non sit, sed omnis animarum cura ad Episcopum spectat: tunc decimæ omnes ad eundem iure pertinebunt, ex quibus Capellanis, seu Vicariis suis sufficientem debet sustentationem.